

Nagovor nadškofa msgr. Alojza Urana

Ko sem l. 1964 vstopil v ljubljansko bogoslovje, sem bil še predkoncilski kristjan. Vendar pa sem kmalu začutil, da se v Cerkvu nekaj dogaja. Spiritual Vesenjāk nas je posebno v liturgiĉno reformo zelo uĉinkovito uvajal in znal tudi teološko utemeljiti spremembe, ki smo jih doživljali. Še danes sem hvaležen, da sem lahko prav v ĉasu uvajanja v duhovništvo, v bogoslovskih letih od blizu začutil pomlad v Cerkvu. Spominjam se tudi vzklika starejšega moža, ki je rekel nekako takole: »Kako sem sreĉen, da lahko enkrat po slovensko sodelujem pri sveti maši!«

II. vatikanski koncil je predstavljal veliko prelomnico v Cerkvu, saj je zakljuĉil obdobje, ki bi ga lahko imenovali »konstantinska era«, ko je kršĉanstvo prepojilo vsa podroĉja skupnega življenja. Se je pa že vedno bolj kazal tudi razkorak med vero in življenjem. Razvoj znanosti in tehnike je vedno bolj potekal mimo Cerkve in njenih okostenelih struktur, ki niso mogle več slediti dogajanju v novem okolju, predvsem pa ĉloveku niso dala odgovora na nove izzive.

Zato je bila odloĉitev »prehodnega« papeža Janeza XXIII., da skliĉe vesoljni cerkveni zbor, preroška odloĉitev, ki jo danes iz večje oddaljenosti še bolj obĉudujemo in cenimo. Sedanji sv. Oĉe lepo poudari, da je »koncil oĉrtal obliko vere, ki ustreza življenju sedanjega kristjana.« (K izvirov preнове). Glavni poudarki koncila: pastoralnost, ekumenskost in dialoškost se danes po 40 letih še bolj kažejo kot temeljne usmeritve Cerkve za prihodnost.

Pokoncilski ĉas je po zaĉetnem navdušenju in pomladnem vrenju prinesel tudi »prepih«, ki je nekatere (tudi duhovnike in redovnike) odnesel iz Cerkve. Nekateri so bili razoĉarani in koncilске preнове niso sprejeli (Le Fevre). Še danes so doloĉeni krogi v Cerkvu prepriĉani, da krize Cerkve in vere ne bi bilo, ĉe ne bi bilo koncila. Prepriĉan sem, da bi sicer bila kriza še večja, saj bi vase zaprta kršĉanska skupnost izgubila svoje bistveno poslanstvo: biti v svetu, pa ne od sveta.

Cerkev mora sprejeti vlogo Kristusa, ki je vstopil v vso bedo in umazanijo sveta, vendar se je ohranil neomadeževan. Će je v ĉasu zakljuĉka koncila še bila navzoĉa neka »vzvišenost« Cerkve nad svetom, potem smo v štirih desetletjih tudi praktiĉno »dozoreli« za preprosto in služeĉo Cerkev, kakor jo je videl papež Janez XXIII., ko je že pred koncilom napovedal: »Prenova Cerkve bo prišla po ubogih!«

V Cerkvu na Slovenskem se je v pokoncilskem ĉasu veliko spremenilo. Zelo hitro smo izpeljali liturgiĉno reformo, spremenili prezbitarije,

dobili slovenske liturgične knjige in ogromno druge literature, zaživali so ŽPS in laiki so bili nekoliko bolj aktivno vključeni v versko življenje. Zaživele so nekatere nove strukture na škofijski in medškofijski ravni. Vendar so se tudi pri nas vedno jasneje kazali znaki sekularizacije, razkristjanjenja in krize vere, kar je bilo navzoče v zahodnih kapitalističnih družbah že prej. Sploh je za nas modro, da nekoliko spremljamo določene pojave v zahodnih deželah, ker bodo ti v nekaj letih prišli tudi k nam. Praktični materializem in hedonizem je prodril v naše okolje in v Cerkev. Zmanjšanje duhovnih poklicev (posebno redovnic) ter upadanje števila rojstev sta zunanji znamenji globoke notranje duhovne in moralne krize, kar je pravzaprav kriza vere.

Vmes so se zgodile družbene spremembe, doživeli smo samostojnost in nazadnje enakopravnost v EU. Vendar pa se na verskem področju ni izboljšalo, ampak, če gledamo po človeško, poslabšalo.

Vzrokov je veliko. Tudi nekatera predavanja se bodo ukvarjala s tem vprašanjem aktivnega vključevanja Cerkve v družbo in v evropsko skupnost.

Problem pa je predvsem znotraj Cerkve. Tradicionalna vernost ne more več posredovati najpomembnejših vrednot vere, upanja in ljubezni. Sedanji papež je zelo poudarjal, da se nahajamo v podobnem okolju, kakor so se nahajale prve krščanske skupnosti, ki so opisane v Apd. Skrbeti je treba za zdravo tradicijo, vendar pa je potrebno tudi oblikovati živa in močna jedra, ki bodo po prilikah o soli, kvasu in luči pričevala za vstalega Kristusa. Vero je treba ponovno postaviti in Cerkev ne pozna druge poti, kot je katehumenat, uvajanje odraslih v krščanstvo, pa naj bo to pred krstom ali po krstu (Pavel VI.).

Ne potrebujemo novega koncila, pač pa ohranimo, kar je v pokoncilski prenovi dobrega in zdravega, odstranimo, kar je neprimernega, izboljšajmo, kar je nepopolnega in vedno iščimo nova pota za posredovanje istega Božjega kraljestva za naš čas in prostor.

Zahvaljujem se tistim, ki so sprejeli za teološki simpozij to idejo, vsem, ki bodo sodelovali z organizacijo in predavanji in vsem vam, ki ste se udeležili tega srečanja. Na vse naše delo kličem Božji blagoslov.